

## POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku A.T.Poland Centrum Podróży sp. z o.o. w W.  
przy uczestnictwie M. K.  
o zniesienie współwłasności,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 20 grudnia 2013 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy  
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.  
z dnia 23 kwietnia 2013 r. i z dnia 13 maja 2013 r.,

- 1) odrzuca skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 13 maja 2013 r.,**
- 2) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 23 kwietnia 2013 r.,**
- 3) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

## Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2013 r. Sąd Okręgowy w K. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w K. z dnia 21 maja 2012 r. w ten sposób, że zniósł współwłasność wskazanych nieruchomości przez przyznanie ich w całości na wyłączną własność uczestnikowi, nakazał wnioskodawczyni wydanie nieruchomości „uczestnikowi, zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni tytułem spłaty kwotę 2420000 zł w terminie do dnia 30 kwietnia 2013 r. z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w zapłacie oraz obciążył wnioskodawczynię kosztami postępowania.

Postanowieniem z dnia 13 maja 2013 r. Sąd Okręgowy, w uwzględnieniu wniosku uczestnika, odroczył termin uregulowania przez niego spłaty do dnia wydania mu nieruchomości przez wnioskodawczynię.

Skarga kasacyjna wnioskodawczyni objęła oba postanowienia z dnia 13 maja 2013 r., oparta została na obu podstawach przewidzianych w art. 398<sup>3</sup> § 1 k.p.c. We wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wnioskodawczyni powołała przyczyny objęte art. 398<sup>9</sup> § 2 pkt 1, 2 i 3 k.p.c.

Występowanie istotnego zagadnienia prawnego skarżąca połączyła z koniecznością wyjaśnienia, czy okolicznością przemawiającą przeciwko przyznaniu nieruchomości współwłaścicielowi może być jego ewentualny zamiar sprzedaży tej nieruchomości po jej otrzymaniu, czy też decyzja w tym względzie stanowi element uprawnień właścicielskich objętych art. 140 k.c.

Potrzeba wykładni art. 212 § 2 k.c. wywołana została wymaganiem określenia kryteriów jakimi powinien kierować się sąd, dokonując wyboru współwłaściciela, któremu należy przyznać własność nieruchomości, jeżeli jeden z nich jest osobą fizyczną, a drugi osobą prawną, w szczególności, czy decydujące znaczenie powinno mieć przywiązanie do tej nieruchomości, czy też względy o charakterze ekonomicznym, jeśli współwłaściciele prowadzą działalność gospodarczą. Ponadto wypowiedzi wymaga, jakie znaczenie ma konflikt między współwłaścicielami i jego podłoże oraz czy może stanowić przeszkodę

w przyznaniu nieruchomości fakt jej zagospodarowania przez spółkę zależną względem współwłaściciela.

Nieważność postępowania dotyczy wydania przez Sąd Okręgowy w dniu 13 maja 2013 r. na posiedzeniu niejawnym postanowienia o odroczeniu terminu zapłaty przez uczestnika spłaty do czasu wydania mu nieruchomości przez wnioskodawczynię, w uwzględnieniu wniosku uczestnika, złożonego po upływie terminu przewidzianego w art. 351 k.p.c. Okoliczności te łączą się z przyczynami nieważności postępowania, objętymi art. 379 pkt 4 i 5 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Postanowienie z dnia 13 maja 2013 r. należy do postanowień co do istoty sprawy z zakresu prawa rzeczowego, w rozumieniu art. 519<sup>1</sup> § 1 k.p.c., w odniesieniu do których dopuszczone zostało wniesienie skargi kasacyjnej. Zgodnie z art. 398<sup>5</sup> § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. skargę kasacyjną od tego postanowienia należało wnieść w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia uczestnikowi postępowania postanowienia z uzasadnieniem, stosownie do art. 387 § 3 k.p.c. Oznacza to, że tylko doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem, którego sporządzenia zażądał uczestnik we wskazanym terminie warunkuje dopuszczalność skargi kasacyjnej. Przyjęte zostało jednolicie w orzecznictwie, że strona, która zaniechała wystąpienia z żądaniem doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem, nie jest uprawniona do wniesienia skargi kasacyjnej. Termin do wniesienia skargi w ogóle nie rozpoczyna biegu i jej wniesienie nie jest dopuszczalne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 1997 r., II UZ 19/97, OSNP 1998/4/137; z dnia 26 kwietnia 2001 r., II CZ 146/00, OSNC 2001 r., nr 12, poz. 180; z dnia 15 listopada 1999 r., III CZ 126/99, niepubl.; z dnia 10 października 2012 r., I CZ 100/12, niepubl.).

Sąd Okręgowy nie sporządził uzasadnienia postanowienia, a zatem rzeczą wnioskodawczyni było zażądanie dokonania tego, ponieważ nie jest dopuszczalne wniesienie przez uczestnika skargi kasacyjnej od orzeczenia, które nie zostało uzasadnione. Uregulowanie art. 387 § 4 k.p.c. ma zastosowanie jedynie w odniesieniu do skarg kasacyjnych wniesionych przez Prokuratora Generalnego i Rzecznika Praw Obywatelskich. Zaniechanie zgłoszenia żądania o sporządzenie

uzasadnienia postanowienia, spowodowało utratę uprawnienia do wniesienia skargi kasacyjnej. Z tej przyczyny skarga kasacyjna dotycząca tego postanowienia podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398<sup>6</sup> § 2 i 3 k.p.c.

2. Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek zaskarżenia o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz eliminację orzeczeń oczywiście wadliwych, bądź dotkniętych nieważnością postępowania, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżania orzeczeń niesatysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przesądu, ustanowionej w art. 398<sup>9</sup> k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występuje istotne zagadnienie, zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, a zatem okoliczności przewidziane w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 do 4 k.p.c. Nie podlegają natomiast badaniu podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Założenie wymagania objętego art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. zostanie spełnione, jeżeli zostaną przedstawione w skardze kasacyjnej i uzasadnione przesłanki o charakterze publicznoprawnym, stanowiące podstawę wstępnej, merytorycznej oceny przesłanek określonych w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.

Powołanie przyczyny objętej art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga przedstawienia tego zagadnienia z powołaniem konkretnych przepisów prawa, wykazania, że jest istotne, nowe, poważne i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia sprawy skarżącego, ale także innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepubl.; z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r. niepubl.; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, niepubl.). Sformułowane przez skarżącą zagadnienie prawne pozbawione jest cech kwalifikujących je jako istotne w przyjętym rozumieniu. Wywody skarżącej odnoszą się do innej regulacji prawnej, od będącej przedmiotem sporu, jak też innej sfery faktycznej.

Z przesłanką istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości połączone zostało wymaganie wykazania, że określony przepis prawa, mimo wyłonienia się takiej konieczności nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane wątpliwości, w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2020, nr 12, poz. 151; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.). Podane we wniosku wątpliwości na tle podejmującego objęte nim kwestie orzecznictwa Sądu Najwyższego nie dają podstaw do uznania, że zachodzi powołana przyczyna. Oczekiwanie wskazania konkretnych kryteriów, wyznaczających okoliczności, o jakich mowa w art. 212 § 2 k.c. nie uwzględnia realnej możliwości dokonania tego, w ramach wykładni przepisu pozostawiającego sądowi sposobność dokonania oceny w realiach danej sprawy. Analiza wywodów zawartych w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania prowadzi do konkluzji, że skarżąca nie przytoczyła argumentów, świadczących o występowaniu przyczyny objętej art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.

Przyczyna nieważności postępowania dotyczy postanowienia z dnia 13 maja 2013 r., a wobec odrzucenia co do niego skargi kasacyjnej, odnoszenie się do podniesionych zastrzeżeń było bezprzedmiotowe.

Z powyższych względów na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji w odniesieniu do zaskarżonego postanowienia z dnia 23 kwietnia 2013 r. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego oparte zostało na zasadzie przewidzianej w art. 520 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 398<sup>21</sup> k.p.c.